

ČÍSLO: 9-10/2003

ZPRAVODAJ

ROZHOVOR

„V Třebíči oslovil Projekt Zdravé město občany i instituce, stal se součástí veřejného života.“

Rozhovor s PhDr. Jindrou Stříbrskou, koordinátorkou Projektu Zdravé město v Třebíči

Zdravá města se snaží směřovat občany k tomu, aby se zájem o zdraví a zdravý životní styl stal jejich koníčkem. Jaké cesty si zvolila Třebíč k naplnění této vize?

V Třebíči se snažíme o to, aby se Projekt Zdravé město stal společným projektem radnice a občanů. Spolupracujeme s několika desítkami místních organizací, které se k myšlence Zdravého města hlásí a také se jí snaží svou činností naplňovat. Ve městě máme např. školy hlásící se k programu „Škola podporující zdraví“, poradnu zdraví, zařízení věnující se volnému času dětí i dospělých a mnoho dalších. Někdo by možná řekl: „To je ale jinde také“ – jenže v Třebíči všichni tito partneři Projektu Zdravé město aktivity neorientují pouze na svou členskou základnu, ale otevírají se každému. Staly se tak důležitou součástí celoměstského systému pro podporu a posilování zdraví obyvatel města.

V třebíčském Plánu zdraví a kvality života je také bod o tom, že „obyvatelé města budou konzumovat méně alkoholu a tabáku“. Jakými cestami a s jakým výsledkem to probíhá?

Domníváme se, že s výchovou k prevenci těchto jevů je třeba začít co nejdříve. Proto je mnoho aktivit zaměřeno na cílovou skupinu dětí a mládeže a také na způsob života rodiny. Akce pro celou rodinu pořádá např. Sokol Třebíč, Třebíčské centrum, Třebíčská unie mládeže a další. Máme i dílčí projekty zaměřené na prevenci kouření a také jsme se již poněkolkáté připojili ke kampani Světový den bez tabáku.

V čem vidíte největší přínos toho, že se Třebíč připojila ke Zdravým městům?

Město se prostřednictvím Projektu Zdravé město a místní Agendy 21 přihlásilo k naplňování myšlenky trvale udržitelného rozvoje, zdraví a kvality života. Jsou to obrovské šance a příležitosti, které se postupně snažíme uvádět do života. V Třebíči projekt oslovil občany i instituce, stal se součástí veřejného života. Třebíč získala pověst aktivního a dobře fungujícího Zdravého města.

AKTUALITY

Evropský týden mobility 2003 ve Zdravých městech ČR

V období od 16. do 22. září řada evropských měst podpořila myšlenku dopravy šetrné k životnímu prostředí a zdraví lidí. V České republice se k oběma kampaním - Evropský týden mobility i Evropský den bez aut - připojilo celkem 10 měst (z toho většina je členů Národní sítě Zdravých měst ČR).

Nárůst počtu automobilů způsobuje značné problémy ve většině evropských měst. Do roku 2010 se podle Evropské rady pro bezpečnost dopravy v Evropě předpokládá nárůst osobní dopravy přibližně o 24%. Stále častěji se ozývá požadavek na uplatňování ekologicky šetrných způsobů dopravy. Proto Evropská unie v roce 2000 poprvé vyhlásila kampaň Evropský den bez aut (EDBA) a o rok později jej rozšířila na Evropský týden mobility (ETM), během kterého byl každý den věnován propagaci určitého způsobu dopravy šetrného ke zdraví člověka i životnímu prostředí. Zdravá města se svými aktivitami k této evropské iniciativě již tradičně hlásí. V letošním roce připravilo akce na podporu ekologicky šetrných forem dopravy v rámci EDBA **18 Zdravých měst ČR**. Mottem ETM bylo letos heslo „Dostupnost města pro všechny“, takže mnoho aktivit bylo určeno jak rodinám s malými dětmi, tak starším občanům a lidem s postižením.

Co přinesl Evropský den bez aut 2003?

V předvečer EDBA navštívili Zdravá města Kroměříž a Hodonín dva významní hosté - **ministr životního prostředí RNDr. Libor Ambrozek** a **hejtman Zlínského kraje František Slavík**. U příležitosti zakončení prvního ročníku kampaně „**Na kolo jen s přílbou!**“ v rámci Bezpečné komunity v Kroměříži předal ministr Ambrozek ve Středisku volného času Šipka jako hlavní cenu jízdní kolo.

Výhercem jízdního kola bylo první dítě do 15 let, které po jedenácté hodině projelo kolem SVČ Šipka na kole s přílbou. Oním šťastlivcem se stal desetiletý Zdeněk Butula.

V pondělí 22. 9. se v rámci EDDBA pro automobilovou dopravu na několik hodin uzavřela určitá část centra měst, v níž probíhaly programy s dopravní tematikou – **soutěže a hry pro děti, čipování jízdních kol, výstava autobusů, autogramiáda špičkových cyklistů, slalom na invalidním vozíku**, aj. Do ulic a okolí Zdravých měst vyrazilo několik cyklistických pelotonů (Karviná, Vsetín, Chrudim, Boskovice, Velké Meziříčí, aj.) – **na kole se projeli i zastupitelé měst. MHD zdarma** bylo v některých městech již tradičně (Karviná, Vsetín, Kroměříž, Hodonín). V Kroměříži a Českých Budějovicích byly navíc představeny nové nízkopodlažní trolejbusy a autobusy.

V Brně a v Letovicích připravila městská policie akci zaměřenou na dodržování dopravních předpisů. V Brně rozdalo 30 žáků základní školy za asistence příslušníků městské policie přes 300 kyselých citronů neukázněným řidičům, kteří nerespektovali zákaz vjezdu do pěší zóny v centru města.

Při ETM se znovu prokázalo, že spolupráce radnic a veřejnosti není ve Zdravých městech pouhou papírovou záležitostí – s radnicemi spolupracovali dobrovolníci i řada neziskových organizací a škol.

Ministr Ambrozek v Kroměříži předal jízdní kolo.

Žáci ZŠ a městská policie v Letovicích kontrolovali a hodnotili dodržování pravidel silničního provozu.

Třebíč: Dotazníky vzbudily velkou odezvu u obyvatel Zdravého města

Nejen k sociálním službám se mohli občané Zdravého města Třebíče vyjádřit prostřednictvím názorového průzkumu, který ve městě probíhal na přelomu září a října (v rámci pilotního projektu Ministerstva práce a sociálních věcí Komunitní plánování sociálních služeb ve městech a regionech).

Dotazník vzbudil nečekanou odezvu. Běžná dotazníková návratnost se v Třebíči pohybuje kolem tří procent, Třebíčští však tuto hranici překročili již během prvních dnů. "Počátkem listopadu zpracujeme závěrečnou zprávu a výstupy budou 11. listopadu prezentovány na veřejném setkání. Realizace je samozřejmě dlouhodobou záležitostí, ale závěry určitě neskončí v šuplíku," ujistila koordinátorka Projektu Zdravé město Jindra Stříbrská. Závěry průzkumu poslouží nejen pro tvorbu komunitního Plánu sociálních služeb, ale využijí je také pracovní skupiny, které v současné době začínají pracovat na aktualizaci Plánu zdraví a kvality života. Pracovní skupina, která má projekt Komunitního plánování sociálních služeb na starosti, byla sestavena z pracovníků radnice, zástupců organizací, které poskytují sociální služby, a lidí, kteří pomoc potřebují. Pracovní skupině pomáhá odborný partner – organizace Agora CE.

Rožmitál pod Třemšínem: Podpořili zdravé ovzduší a ještě na tom mohou vydělat

V rámci revitalizace města byla na sídlišti v Rožmitále pod Třemšínem vystavěna nová plynová kotelna. Tato kotelna nahradila původní uhelnou sídlištní kotelnou i velice špatnou uhelnou kotelnou v ZŠ Jakuba Jana Ryby. Realizací tohoto projektu město za rok ušetřilo podle slov starosty Ing. Josefa Vondráška 70 tun spadu emisí. Dlužno dodat, že jde o jeden z mála případů v ČR, který je podpořen v rámci **Kjótského protokolu** (obchodovatelné emisní 'obligace'). Ušetřené emise prodá město formou obligace Světové bance. Rožmitál pod Třemšínem je od roku 2001 členem Národní sítě Zdravých měst ČR – členem je i celý mikroregion Třemšín.

Chrudim: Sportovní hry seniorů

Dne 9. 9. proběhly v Chrudimi Sportovní hry seniorů. Byly uspořádány k 10. výročí vzniku Centra sociálních služeb a pomoci Chrudim.

Akce proběhla v nově otevřeném areálu Domu s pečovatelskou službou v ul. Strojařů. Podle slov koordinátorky Projektu Zdravé město Šárky Trunečkové se jí zúčastnilo 150 sportovců z Chrudimi, Hradce Králové, Kladna a Žebráku.

Soutěžní disciplíny Sportovních her seniorů byly poměrně netradiční: jízda s trakařem, kuželky, zatloukání hřebíků, hod na cíl, lovení ryb, střelba ze vzduchovky, hod na plechovky, překážková dráha, šipky. Všichni soutěžící obdrželi účastnický diplom a v každé disciplíně byli vyhlášeni tři vítězové. „Jednou z priorit Plánu zdraví a kvality života je aktivizace seniorů. Tento cíl právě sportovní hry naplnily,“ uzavírá koordinátorka Projektu Zdravé město Sárka Trunečková.

Sportovní hry seniorů v Chrudimi: Vyhlášení vítězů

Kopřivnice: Nový řádný člen sítě Zdravých měst

Po obci Skotnice, Kraji Vysočina a několika mikro-regionech se novým členem NSZM ČR letos stalo Město Kopřivnice.

Město se nachází v severovýchodní části České republiky asi 35 km od Ostravy a je tradičním centrem průmyslu v regionu. O to důležitější může být snaha o Zdravé město.

Hodonín: Město podporuje recyklaci obalů

Po zkušenostech z loňska mohou i v tomto školním roce žáci v Hodoníně soutěžit ve sběru papíru, hliníku a baterií. Jako pilotní projekt město letos rozjíždí soutěž pro mateřské školy o největší množství nasbíraného TetraPaku. „Na TetraPak, ve kterém se prodává např. mléko a jiné nápoje, máme odbyt. Jsou papírny, jež tento odpad vykupují a zpracovávají. Navíc společnost Ekokom podporuje třídění TetraPaku tím, že vyplácí čtyři koruny za kilogram této suroviny,“ řekl místostarosta a politik Projektu Zdravé město Mgr. Ladislav Ambrozek.

Chrudim: Ukládání broučků

Ve Zdravém městě Chrudimi žije spousta aktivních maminek. Svědčí o tom již pátým rokem fungující mateřské centrum Mama klub (partnerská organizace Projektu Zdravé město), které přispívá k prožití spokojeného mateřství a rodičovství. Na maminky čeká v Mama klubu řada zajímavých programů – např. zábavné dopoledne s dětmi, pohybové a jazykové kurzy, večerní výtvarné dílny, aj. Na organizaci všech akcí se podílejí maminky z Mama klubu a většinu z nich i samy lektorují.

Ve čtvrtek 6. 11. budou moci celé rodiny zavítat na podzimní lampiónový průvod městem nazvaný „Ukládání broučků“. Podvečerní slavnost tradičně pořádá Mama klub pro všechny chrudimské děti. Broučky ztvární ochotníci z chrudimského divadelního spolku, roli v závěrečné divadelní scéně přijal i patron Mama klubu Martin Dejdar.

Brno: Nechcete vlastnit auto, a přesto jej občas potřebujete?

První sdílený automobil v ČR má od letošního jara občanské sdružení Autonapůl, partnerská organizace projektu Zdravé město v Brně. Myšlenka je prostá: než aby každý vlastnil auto, které by mu většinu času stálo v garáži, provozují členové sdružení jedno společné auto.

Sdílené vlastnictví aut může zmírnit závislost na automobilu, motivovat k používání šetrnějších způsobů dopravy (MHD, jízdního kola, pěší chůze apod.) a pokud dojde k jeho většímu rozšíření, též ke snížení intenzity dopravy ve městech a tím přispět ke zlepšení životního prostředí jejich obyvatel. Sdružení Autonapůl se inspirovalo zahraničními zkušenostmi. V zemích západní Evropy a v USA fungují již stovky tzv. car-sharing (sdílení automobilu) systémů. Systém je podobný klasickému pronájmu vozidel, avšak členové platí za využití auta, nikoliv za časovou jednotku - např. za den. Systém je určen spíše pro jízdy na kratší vzdálenosti, pro lidi, kteří auto nepotřebují každý den a ročně ujedou méně než asi 10 000 km.

Více informací: www.carsharing.net

KONTAKT

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10

T: +420 602 500639

E: paha@nszm.cz

W: www.nszm.cz

Petr Švec, národní koordinátor Projektu Zdravé město

(Použití ilustrační fotografie pocházejí z archivů Zdravých měst, obcí a regionů ČR. Úvodní rozhovor byl v plném rozsahu otištěn v časopise Osobní lékař.)